

mahledebiyat

HAZİRAN TEMMUZ (2022) YAZAR DOSYASI: AHMET BÜKE

* PDF

YAYIN SORUMLUSU
METE KARAGÖL

YAZI İŞLERİ SORUMLUSU
ONUR ÖZKOPARAN

EDİTÖRLER
ELİF TÜRKOĞLU
ENES YILMAZ
METE KARAGÖL
ONUR ÖZKOPARAN

SOSYAL MEDYA
Instagram | @mahaldergi
Twitter | @mahaldergi

DAĞITIM
mahaledebiyat.com

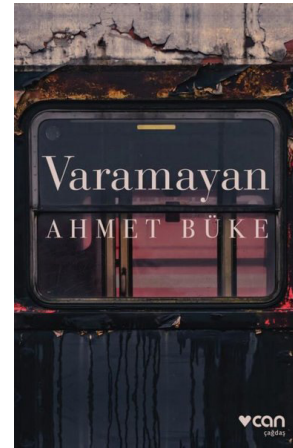
PDF ÜCRETSİZDİR!

2020 yılında yayın hayatına başlayan Mahal Edebiyat, aradan geçen iki senelik zaman diliminde pek çok öyküye, şiire, incelemeye sayfalarını açtı. Pek çok yazar adayı ilk kez Mahal Edebiyat sitesinde yazılarını yayımladı. Web sitesi ziyaretçilerine öykü, şiir, deneme, inceleme, makale, biyografi, söyleşi ve listelerle zengin bir içerik sunuyor. Hiçbir derneğe bağlı değildir. Yazarlarının gayretleri ile varlığını sürdürmektedir. Yazılarda temel şartı hiçbir düşünceye hakaretin olmamasıdır. Aynı kararlılıkla yoluna devam eden Mahal Edebiyat, 2022 yılının ilk ayından itibaren iki aylık temalar ve aylık dosya konularıyla edebiyatın içinde var olmayı sürdürecektir.

İÇİNDEKİLER

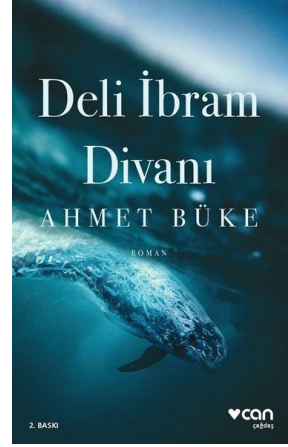
AHMET BÜKE İLE SÖYLEŞİ
FATMA OZAN (s. 4)

"VARAMAYAN" ÖYKÜ KİTABI İNCELEMESİ
AYŞENUR KIVANÇ ÜSTÜNTAŞ (s. 8)

“YÜKLÜK” ÖYKÜ KİTABI İNCELEMESİ
BUSE KARABULUT (s. 10)

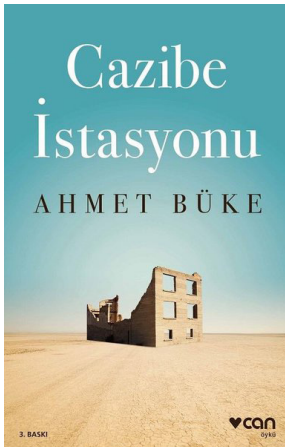
“DELİ İBRAM DİVANI” VE BİR ADA HİKÂYESİ
YASEMİN SEVEN ERANGİN (s. 14)

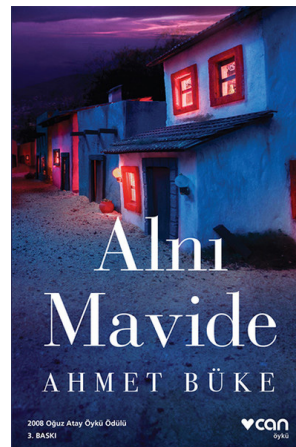
EKMEK VE ZEYTİN KİTAP İNCELEMESİ: “EKMEK VE ZEYTİN”İ BİLENLERE...
ESRA BİTMEZ (s. 16)

“KUMRUNUN GÖRDÜĞÜ”: BİR NEHİR Kİ AKAR ÇOCUKLUĞA!
HATİCE AKALIN (s. 18)

“CAZİBE İSTASYONU”: BAKIN BEN BURADAYIM!
MELİKE KARA (s. 22)

“ALNI MAVİDE” ADLI ESERE KAVRAMSAL AÇIDAN TEMATİK BİR BAKIŞ
FATMA OZAN (s. 28)

AHMET BÜKE İLE SÖYLEŞİ

FATMA OZAN

Merhabalar Ahmet Bey! Mahal Edebiyat ve Sanat ekibi olarak söyleşimize katıldığınız için teşekkür ederiz. Ahmet Büke kimdir? Bize kısaca kendinizi anlatır mısınız? Hangi yönünüzü daha çok bilmek sizi bize anlatır?

Taşrada doğdum, büyüdüm. Şehirlerde yaşadım. Bu benim hayatımı ve aklımı bir bıçak gibi kesmiştir. Köklerimi seviyorum ama onlara dönemiyorum da çünkü çoğu çocukluğumla birlikte göçüp gitti. Yine de bana bahşedilen zamandan memnun birisiyim.

Ahmet Bey, kimi insanlar -özellikle şair ve yazarlar- bir takım zor süreçlerden daha çok etkileniyorlar. Özellikle bu sanatçılar ya da sanatseverler bu süreci üretkenliğiyle fırsata çevirmiş durumda oluyorlar. Herkesin kendi içiyle hesaplaşmaya başladığı böyle bir dönemde böyle bir durumu siz de fırsata çevirebiliyor musunuz? Sizin de böyle bir zamanda oluşturduğunuz bir eser var mıdır?

Salgın zamanını böyle bir krizi fırsata çevirip *Deli İbrahim*'ı yazdım örneğin. İş yüküm azaldığı için kendime ayıracağım zamanın arttı. Herkes hastalık, ölüm-kalım vs. dertleriyle doluyken (ki ben de bu hastalığı arada geçerdim), denizciliğe merak salıp araştırdım ve oturup romanı yazdım. Bir daha böyle bir fırsatım olmayabilir.

Eğer etkili networklere, dost-arkadaş grubuna sahip değilseniz adı sayılır bir yayınevinden kitap çıkarmak için çok uğraşmanız gerekecektir.

Bir süre ODTÜ Jeoloji Mühendisliği'nde okuduğunuz, 1997 yılında da Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İktisat Bölümü'nden mezun olduğunuzu biliyoruz. Görüyoruz ki mezun olduktan sonra yazarlık serüvenine başlıyorsunuz. Size soracağım soru şu olacak: Yazarlığa asıl başlama, onunla ilgilenme serüveniniz ne zaman ve nasıl oldu; mühendisliğe ve iktisada gitmeniz yazarlığınızı olumlu ya da olumsuz manada etkiledi mi? Bu süreci nasıl değerlendiriyorsunuz?

Biraz geç yazmaya başladım. Kendimi bildim bileli çalışarak yaşayan birisiyim. Yazmaya başladıktan sonra da edebiyatla ilgisiz alanlar çalışmaya devam ettim. Yani yazmak hayatıma çok sonradan dahil oldu. Ekonomik bir getirisi olmadığı için de çalışmaya hep devam ettim. Dolayısıyla yazarlığımın çalıştığım işlere etkisi olmuştur. Oralara dayanmamı, aklımı ve ruhumu korumamı epey sağladı, evet. Çoğu zaman bir acil çıkış kapısı olarak işlev gördü yazarlık bana. O nedenle edebiyata müteşekkirim. Hayatta kalmamı sağladı.

Sizi gerek Türk edebiyatında gerekse dünya edebiyatında etkileyen bir sanatçı var mıdır? Varsa bu sanatçılar kimlerdir ve günümüz edebiyat dünyasında sizi etkileyen yazar ve şairler kimlerdir?

Bizim edebiyatımızdaki Üç Kemaller beni çok etkilemiştir. Dünya edebiyatında da ilk aklıma gelen Platonov mesela.

Aynı zamanda sizinle hemşeri olmak bana hem mutluluk hem de gurur veriyor Ahmet Bey. Sorum da buradan olacak. Paylaşımınızdan görüyorum ki memleketiniz olan Gördes'e sürekli gidip geliyorsunuz. Küçük şehirler, taşralar buraları; bu gibi yerler sadece merkezden değil, aynı zamanda gelişime de uzak yerlerdir. Böyle bir yerden yazarlığa evrilme süreciniz nasıl gerçekleşti? Yerler, mekânlar böyle bir evrimleşme sürecinde kişiyi, sizi nasıl etkiliyor? Taşrada doğan, yetişen genç yazarlar böyle bir noktada sizce ne yapmalı da Ahmet Büke gibi olup iyi bir yazar olmalı? Gençlere, genç yazarlara tavsiyeleriniz var mı bu konuda?

İyi bir yazar oldum mu emin değilim. Bir de yazarlık yazılacak her metinde, her yeni kitapta yeniden yeniden kazanılması gereken bir uğraş. Bunu başarsanız bile unutulmanız çok olası. Genç arkadaşlara tavsiye değil ama bir bilgi olarak bunu aktarmak isterim. Ben ilk kitabımı neredeyse dört yılda birilerine beğendirip yayınlatabilmişim mesela. Eğer etkili networklere, dost-arkadaş grubuna sahip değilseniz adı sayılır bir yayınevinden kitap çıkarmak için çok uğraşmanız gerekecektir. Çok çalıştınız, çok iyi kitaplar yazdınız; okurun sizi keşfetmesi daha yıllar alabilir. Hepsi oldu ve artık bilinen bir yazarsınız. Daha yaşam süreniz tamamlanmadan önce unutulmanız çok olasıdır. Peki, bütün bu olası sancılı süreçte değer mi yazmak? Bence kesinlikle değer. Gerçekten hayatımı kurtardı, şu dünyada kendimi anlamlı birisi olarak hissetmemi sağladı. Az ama iyi arkadaşlarım

oldu. Bütün bunlar kalan sıkıntıları silip gider benim için.

Ekmek, emek, zeytin, Ege, istasyon, Salihli, deniz (Sizi siz yapan unsurlar gibi geliyor)... Bu kavramları sizle bağliyorum, sizinle bağdaştırıyorum kendimce ve bana sizin kitaplarınızı açan bir anahtarım gibi geliyor. Bu kavramların sizde çağrıştırdığı anlamları sorsam, bu ne olur? Ya da sizi anlatan kavramlar ne olur?

Bunların hepsi bana annemi ve kokusunu hatırlatıyor.

Birçok dalda kıymetli ödüller aldınız. Bunlar size ne hissettiriyor?

Mutluluk duyuyorum elbette. Ama aldığınız ödülü ertesi gün unutup işinizi yapmaya geri dönmelisiniz.

Oldukça da dikkat çeken ve ses getiren *Deli İbrahim Divanı* yoksul bir balıkçı ailenin öyküsünü konu alıyor ve aynı zamanda da insan ilişkilerini de bu çerçevede gözler önüne seriyor. Romanınız, Ege insanının doğasıyla, tarihiyle, efsanesiyle beslenen hayatı anlatmakta ve adaletsizlik, gelir eşitsizliği gibi sorunları da dile getirmektedir. Böyle bir konu sizin tahayyülünüzden beslenmiş bir konuyu mu içeriyor, yoksa -arka planda- çoğunlukla yaşadığınız ve çocukluğunuzun geçtiği Gördes ve çevresini, insanını mı anlatıyor?

Bir adada yaşayan balıkçı bir ailenin hikâyesini anlatmak istedim. Ama ada, deniz, denizcilik, balıkçılık bunlar bildiğim konular değildi. İyi bildiğim memleketimin insanı ve coğrafyasıyla benzerlikleri yoktu. Benim için tamamen yeni bir konuydu. Bu nedenle oturup uzun uzun çalıştım kitaba. Aşağı yukarı bir buçuk yıl boyunca deniz, denizcilik ve 1950'li yıllar İzmir'i ve Ege havzası üzerine çalıştım.

Yanılmıyorsam deniz, sizde çok şey demek. Ancak bunu daha da anlamlandırırsak asıl deniz sizin için ne ifade ediyor?

Ben korkarım denizden. En baskın his bu. Korktuğum şeyleri yapmaya da bayılırım hep.

En üretken olduğunuz yer, hatta kendinizi orayla eş tuttuğunuz, manalandırdığınız yer sizin için neresidir? Deniz mi, köy evinizdeki annenizin yemekleri ya da başka bir yer mi?

Doğduğum evin bahçesi. Hâlâ o günkü haliyle duruyor. Evde yaşayan insanların çoğu artık hayatta değil ama bahçe yaşıyor. Biraz hüzünlü ama çok da gerçek. Hayat gibi.

***Alın Mavi'de "Evler insanların kalesidir. Sanılanın aksine demir ve çimentodan yapılmazlar. Her evin kendine özgü kokusundan dokunmuş zırhı vardır,"* cümleleriyle karşılaştım. Sizi koruyan sizin için sığınak olan bir tür olsa bu hangi tür olur? Şiir mi,**

Annemin çok sevdiği bir sözünü söyleyeyim. Gençken çok işime yarardı. “Kara gün kararır durmaz...”

hikâye mi yoksa roman mı? Zor zamanlarınızda sığınağınız neresi oluyor?

Zor zamanlarda sevdiğime sığınmak isterim. Edebiyat ve kitaplar insan sıcaklığının ve gerçekliğinin yerini hiçbir zaman tutmazlar.

Bazı eserler kişinin hayatından izler taşır. Kitaplarınızın oluşumunda yaşadığınız bir anının tesiri oldu mu?

Kimi zaman olur, evet.

Bizler sizi biraz daha yakından tanımak istesek, siz kendinizi hangi romandaki ya da öyküdeki bir karakterle eş görürsünüz?

Hiçbir karakterime benzediğimi düşünmüyorum. Biraz da hayatımız ve kendimiz bize fazlasıyla sıkıcı

geldiği için yazıyoruz aslında. Kendimi veya benzerlerimi çoğaltmak istemem.

Son olarak size şunu sormak istiyorum. Yaşanılan şu günlerde ve çağda özellikle gençlere ve kitleye tavsiye edeceğiniz bir kitap, film ya da müzik önerisi var mıdır? Onlar için tavsiye niteliğinde söyleyeceğiniz bir mottonuz var mıdır?

Annemin çok sevdiği bir sözünü söyleyeyim. Gençken çok işime yarardı. “Kara gün kararır durmaz...”

Her daim sağlıklı kalmanızı temenni eder, güzel eserlerinizi bizlerden esirgememenizi dilerim. Sevgilerle...

“VARAMAYAN” ÖYKÜ KİTABI İNCELEMESİ

AYŞENUR KIVANÇ ÜSTÜNTAŞ

Ahmet Büke'nin 2019 yılında Can Yayınları'ndan çıkan öykü kitabı iki kısımdan oluşuyor. İlk kısım “Varamayan Ahmet” isimli uzun öyküken, ikinci kısım içinde on bir kısa hikâye barındırıyor. Kitap, Osman Konuk'tan alıntılanan şu sözlerle başlıyor: *Herkes aynalarından bir sonsuzluk öğrenir.*

1. Kısım

İnsanın akli biraz eksik olmayagörsün, başkaca bir şeyi tam olmaz hayatta. Askerlik yapmayana köylük yerde adam demezler diye akli biraz noksan, ama kalbi tam oğlunu asker ocağına teslim eder yaşlı kadın. Vakti zamanında bir oğlunu kaybetmiş Başçavuş Ergün, Ahmet'e sahip çıkar. Başçavuşun kanatları altında askerliği bir şekilde bitiren Ahmet'in tek düşündüğü anası ve anasına nasıl döneceğidir. Ahmet'in evine tek başına varamayacağını bilen Başçavuş Ergün, Ahmet'le birlikte bir askeri de vaktinden birkaç gün önce terhis eder. Ahmet'i emanet ettiği erin cebine para koyar ve sıkı sıkı tembih eder, Ahmet'i evinin kapısına kadar götürmesini. Ahmet dönemeyeceğinden o kadar korkar ki, hep askerde kalmak ister. Dönememekten, dönüp de anasını sağ bulamaktansa orada kalmayı yeğler. Tam da korktuğu gibi olur. Onu götürecek er yarı yola bile gelmeden Ahmet'i bırakıp gider. Açlık ve yorgunlukla mücadele ettiği tren yolculuğu boyunca bir türlü doğru yerde inmeyi başaramayan Ahmet, bir ileri bir geri defalarca gidip, gittiği yolu geri döner raylar üstünde. Varamayacağını anlayınca onca yolu

yürümeye girişir. Varıp varamayacağı muallak, cümle mahlukatın bir yerlere yetişme telaşı içinde olduğu dünyada yitip gider gözden.

Öykü, tüm fazlalıklarından arınmış, rafine bir hikâye. Büke, uzun ve dolaylı cümleler yerine öze odaklanan yalın cümleleriyle okuru kurgunun içine alarak Ahmet'in yolculuğuna dahil ediyor. Ahmet'in öfke-den yoksunluğu, tedirginliği, ne yapacağını bilmezliği okura öfke ve üzüntü olarak yansıyor. Öykü bittiğinde insan boğazında bir yumru ile Ahmet'in başına gelecekleri düşünürken buluyor kendini.

“Bak oğlum, dedi. İnsan dediğin yozdur. Hem de Kayacık kayasından karadır yüzü. İnsan ne işe yarar? Bir boka yaramaz. Ama karga dediğin mübarek hayvandır. Onu bunu ayırmaz, bulduğunu yer. Sonra bak insanlar ceviz dikmez. Fenalık getirir diye. Halbuki en büyük fenalık kendinden çıkar.”

2. Kısım

İkinci kısmın öyküleri çok daha kısa ve vurucu öyküler. Bu hikâyelerde yazar ne kadar az şey yazmışsa o kadar çok şey anlatmış gibi hissettim ben bir okur olarak. Üslubu akıcı ve sade bir şekilde devam ederken, birçok anlatım biçimi denenmiş. Her bir öykü genişleyip romanlaşacak kadar sağlam bir kurguya sahip. Üstelik her hikâyenin de bir derdi var. Maden işçilerinden, yoksulluk ve açlıktan, annelikten, aşktan ve daha birçok şeyden bahsedilmiş. Her bir öykü benim için çok özel olsa da bazılarının yeri kalbimde ayrı. Bunlardan biri, “Ejderha'nın Endişesi” Üç farklı bakış açısı ile yazılan bu öykü, zengin betimlemeleriyle işsizlik ve yoksulluktan bahsederken, tekir bir kedi de konuya dahil edilmiş. Ancak hayvanları izleyen, seven ve ciddiye alan insanlar hikâyelerinde onlardan bahseder ki bu tür hikâyeler benim için çok başka bir yeredir.

“Sen uyuyor musun? Kediler insanları dinler, aç gözlerini. Hah! Peki, tekir kardeş, nerede Zehra'nın şansı

şimdi? İşsiz kaldım dün.”

Bir diğer öykü ise, “Ateşe Ne Diyelim” Tüm merhametli kadınların ve dişi kurtların Meryem olduğu bir köyde, yavrusunu yangında kaybeden Meryem'den bahsediyor öykü. İçinde mitolojik imgeler barındıran bu kısacık hikâye, konusuyla ve anlatım biçimiyle oldukça etkileyici ve unutulmazdı.

“Bir anne uyandı yatağından: Ona Meryem diyelim biz çünkü kuyruğu kır kurdun bıraktığı yavruyu koy-nuna alıp soğuktan korumuştur yirmi kadın yaşı kadar önce bir Meryem. Esirgeyen kadınlara hep aynı ismi verdiler bu köyde.”

Son olarak, içinde en çok “şey” barındıran öykülerden biri, “İnsan İlişkileri ve Buzdolabı”ydı. Knut Ham-sun'un Açlık romanını anımsatan bu hikâyede açken herkesten ve her şeyden nefret etmenin mümkün olduğunu görüyoruz. İçi dolu bir buzdolabının aynı evde yaşayan insanların sağlıklı ilişki kurabilmelerinde elzem olduğuna yönelik, gündelik fakat pek de akla gelmeyen tespitlerden oluşuyor.

“Em. Kıdemli Kademeli Baş Çvş Celil G'nin sevgili dolabı o zorlu günleri atlatmamıza yardımcı oldu. Açlığımız azalınca gerçekten birbirimizi daha çok sevmeye başladık. Artık ne temizlik için kavga ediyorduk ne de çöpleri kim dökecek gerginliği oluyordu. Hatta pazardan birer çift ev terliği –burnu açık ve tokalı olanlardan- aldık.

“Biliyor musunuz, içinde eser miktarda da olsa yiyecek olan bir buzdolabı gerçekten karşılıklı saygıyla yürüyen insan ilişkilerinin temelini oluşturuyor.”

Varamayan, 87 sayfadan oluşan kendisi kısacık etkisi uzun bir kitap. Ahmet Büke ise, yalın üslubu ve ele aldığı konularla her zaman okurun gözlerinin araya-cağı bir yazar. Bizi yazdıklarıyla tanıştırdığı için bin teşekkür.

“YÜKLÜK” KİTAP İNCELEMESİ

BUSE KARABULUT

Bir şeyin ağırlığı anlamına gelen “yük” kelimesi ve bu kelimedenden türemiş bir sözcük olan “yükçük”. Bir aracın, bir hayvanın ya da bir insanın taşıdığı ağırlık, yük... Anneanne evindeki yorganları taşıyan dolap, yükçük... Omuzlarımızdan ağırlığı hiç eksik olmayan yükler... Hem fiziksel hem de ruhsal ağırlığı olan kelimeler: yük ve yükçük.

Kitabına *Yükçük* ismini vermeyi tercih eden yazarımız Ahmet Büke, 1970 yılında Manisa iline bağlı, Ege Bölgesinin bir ilçesi olan, Gördes’te dünyaya gelmiş. Eğitim hayatını Dokuz Eylül Üniversitesi İktisat Bölümü’nden mezun olarak tamamlamış. Hayatına İzmir’de devam eden Büke, çeşitli ödüller kazanacak olduğu yazın dünyasına ilk adımını 32 yaşında öykü yazmaya başlayarak atmış. Bu ödüllerden öne çıkanları ise: *Alın Mavi-de* adlı eseriyle 2008 yılında aldığı Oğuz Atay Öykü Ödülü ve *Kumru’nun Gördüğü* adlı eseriyle 2011 yılında aldığı Sait Faik Hikâye Armağanı.

Öykülerinde kötülük, adaletsizlik, gayr-ı meşru ilişkiler, işsizlik, cinayet, açlık ve yoksulluk gibi toplumsal meseleleri politik bir bakış açısıyla ele alarak konu edinen yazarımız Büke, aynı zamanda politikleşmeyi dışlayan bir edebiyattan da çok uzakta konumlandırıyor kendini. Kızı Zeynep’e adadığı, 2014 yılında yayımlanmış olan *Yükçük* kitabı “Hâl” ve “Bakiye” isimli iki bölümden meydana geliyor. Toplam on beş öykünün yer aldığı kitapta ilk bölümü dokuz, ikinci bölümü ise altı öykü oluşturuyor.

“Hâl” başlıklı ilk bölümdeki öykülerde askerlik, çocuk işçiler, aile içi ilişkiler ve yoksulluk temaları öne çıkıyor. Büke, dert edindiği ve bizlerin de dert edip unutmamamızı istediği toplumsal sorunları kaleme alıyor bu öykülerde.

“-çocuklara kıyıyorlar hâlâ-“

“süngerli odalarda...”

İlk okuduğumuzda bizlere anlaşılabilir gibi gelebilecek öyküler, kendimizi yazarın kalemine teslim ettiğimiz zaman anlam kazanmaya başlıyor. Anlaşılması zor gözükken betimlemeler, yazarı tanımaya başladıkça kendilerine çabucak eşlik ettiriyor bizleri. Eşlik edebiliyor ve o sade, bir o kadar da derin anlatımlara dalıp gidiyoruz Buke'nin öykülerinde.

“Biliyorum, hepsini biliyorum. Bilmek başka bir görmek haliymiş.”

Yaşamın ve yaşamanın ağırlığını, yaşarken pek düşünmemeye çalışırız. Hemen hemen hiç aklımıza gelmez taşıdığımız bu yük. Hayatta ilerleyebilmenin en büyük dayanaklarından biri de bu varoluş sancısını, bu çıldırtıcı yükü, az da olsa görmezden gelebilmektir belki. Tanıdığımız biri amansız bir hastalığa yakalandığında, kâğıt toplayan üstü başı dağılmış bir çocuk gördüğümüzde, canını dişine takarak çalışan ama hiçbir zaman emeğinin karşılığını alamamış değer verilmeyen o insanları gördüğümüzde, belki öldürüldüğümüzde hatta belki de özellikle yaşarken öldürüldüğümüzü fark ettiğimiz anlarda, işte o anlarda, bir anlık durup düşünürüz. Yaşamı, benliğimizi, bizi biz yapan her şeyi; toplumu, ölümü ve evreni düşünürüz. Yaşamak, yaşamanın farkında olmadığımızda mı yaşamaktır, yoksa durup bütün yükleri

sırtlamayı göze alıp sona doğru gittiğimizi bile bile yürüdüğümüzde mi?

“Bildiklerimi kendime tekrar ettikçe hayret ediyorum. Artık olamamak ama bir izinle -şimdilik- kalmak burada, nasıl da ağır bir yük.”

Sürekli politik bir tavırla öykülerini kaleme alan Buke, “Annem, bütün anneler gibi bu dünyada adalet istiyor,” diye yazıyor bir öyküsünde. “Öteki dünya” dedikleri inanç mekanizmasının karşısında durarak bu dünyadaki adaletle dikkat çekmek istiyor. Öteki dünyanın nasıl da buradaki yaşamın üstüne basa basa onu değersizleştirdiğini, bu söylemin altına sığınılarak yapılanları düşündürüyor.

“Uzayda zaman varsa bizim memlekette kader vardı sonuçta. Ondan öte olmuyordu hiçbir şey.”

Öyküleri okudukça zaman ağırlaşıyor. Toplumsal gerçekliği, çürümüşlüğü, adaletsizliği birkaç sayfada önümüze seriyor Buke. Bunu hem o kadar hızlı hem o kadar örtük anlamlarla yapıyor ki durmak ve düşünmek zorunda hissediyoruz kendimizi. Yapacak hiçbir şey olmadığında sadece durup düşünmek bile yapılacak en iyi şeydir. Zaman zaman nasıl acı eşlik ediyorsa kalemine, ironi de eşlik ediyor ve biz bazen sanki Buke'nin bilinç akışında yürümeye başlıyoruz. Yürüdükçe gerçeklikle karşılaşılıyor, acı duyuyor ama dudağımızda bir gülümsemeyle yürüyebildiğimizi de öğreniyoruz. Bütün o yüklerle yürüebilmek, daha

Öykülerinde kötülük, adaletsizlik, gayr-ı meşru ilişkiler, işsizlik, cinayet, açlık ve yoksulluk gibi toplumsal meseleleri politik bir bakış açısıyla ele alarak konu edinen yazarımız Büke, aynı zamanda politikleşmeyi dışlayan bir edebiyattan da çok uzakta konumlandırıyor kendini.

çok yürümenin bilincinde olarak yürümek...

“Bizim hikâyemiz hızla söylenen bir şarkı gibidir. En açık hikâyeyi bile yavaş okumak gerekiyor. Şarkının devrini düşürmeyin. Bunu demiyorum. Zamanı ağırlaştırın okurken. Televizyonu kapatın ve etrafınızdaki insanları uzaklaştırın.”

Kitabın ikinci bölümü olan “Bakiye” kısmındaki öykülerde yazar kendisi ve toplum için önemli olan, saygı duyduğu ve artık aramızda olmayan sanatçılara yer veriyor. Onların ölümünü akılda tutarak diyaloglar kuruyor. Biz bu diyalogları okurken kendisini de ölü kıldığını fark ediyoruz. John Fante, Vüs’at Bener, Sait Faik Abasıyanık, Andrey Platonov, Tina Modotti ve Sevgi Soysal ile ayrı ayrı sohbet ediyor. Değerli olan yazar ve sanatçılar ile hayali diyaloglarını kaleme alırken onların ölmüş olmasının yanında kendisini de ölüymüş gibi anlatması belki de hayattayken edebiyat ve sanatın değerinin nasıl da bilinmeyişinin bir yansımasıdır kim bilir?

“Romanın arkasına saklanabilir yazarlar. Trençkotla siste yürüyen insanlar gibi.” Öykülerinde Büke de biraz bunu yapıyor gibi. Okurken, “Trençkotuyla önümüzden geçen kim?” diye düşünüp duruyoruz ama sadece yürüyüşüne odaklanıyor ve sonra da gözden yitiriyoruz yürüyen. Elimizde geriye kalan tek şey, trençkotlu birinin yürüme eylemi oluyor. Durup dü-

şünmek kalıyor bir de neden trençkot giyip gizlendiğini. Öyküler sisli bir akşamda yanımızdan trençkotlu birinin geçişi gibi hızlı, hafif, saklı ve derin.

“Bunları göremez insan ama kokusunu duyar.”

“Üstelik her baharın ayrı kokusu var. Doğduğunuz günden ölmeden önce gördüğünüz son bahara kadar düşünün. Tek tek. Hepsinin ayrı kokusu yok mu? Öldükten sonra gelen baharların da rahiyası farklı. Onları bulup çıkarmak biraz daha zor ama...”

Toplumun sorunlarını görmezden gelemeyen, bu sorunlara tanık olan belki bizzat da yaşayan ve anlatmaktan çekincesi olmayan bir yazarla tanışmış oluruz Büke’yi okuduğumuzda. Bu toplumda yaşayan herkes gibi dertleri olan fakat bunları görmezden gelemeyen, kanıksamayan ya da şerhini yazdıklarıyla ortaya koyan bir yazar. İşte bu yüzden hamallık yapan yaşlı birinin sırtında sürüklediği yükler gibi *Yüklük* eseri. Okurken çok zor gelmeyen ama biraz durup düşündükçe yutkunacağımız öyküler. Kısacık, özgün, gerçek, acı ve ironi dolu öyküler. İnsan dolu öyküler...

Kaynakça:

Büke, Ahmet. *Yüklük*. İstanbul: Can Yayınları, 2019.

MUALLİM
SABRİ
& Tanyeri'nden
Öyküler

METE
KARAGÖL

ÖYKÜ

mahaledebiyat

“DELİ İBRAM DİVANI” VE BİR ADA HİKÂYESİ YASEMİN SEVEN ERANGİN

Öykülerinin dinamizmine ve kalemine hayran olduğumuz Ahmet Büke bu kez karşımıza bir romanla çıkıyor. Uzun zamandır adından söz ettiren yazar, okuyucusuna bir ada romanı armağan ediyor. 2011’de *Kumrunun Gördüğü* kitabı ile “Sait Faik Öykü Ödülü”nü alan Ahmet Büke *Deli İbrahim Divanı* ile adından söz ettirmeye devam ediyor. Oldukça methedilen kitap Uzun Ada’da (Köstence) geçiyor. Küçük yerlerin gelenekçi, muhafazakâr tavrı, önceleri ada içinde geçerli görünse de daha sonra aslında adanın senkretik bir yapısı olduğunu keşfetmemiz uzun sürmüyor. Bu yapının, zamanla nasıl yarıştığını ve zamana nasıl yenik düştüğünü okumak, okuru oldukça keyifli bir yolculuğa çıkarırken aynı zamanda birçok keşfede önayak oluyor. Kaleminin lezzetini bildiğimiz yazar bu kaybetmeme hikâyesini anlatırken bütün baharatları kullanarak okurun damağını alabildiğine tatlandırıyor.

Adanın kaybetmesini siyasi bir pencere içine alan yazar, alegori kullanarak hikâyenin kenarlarını sivirtmeyi tercih ediyor. Roman, temposuyla okuyanı içine alsa da metinde merak uyandıran birtakım mitolojik unsurların neden derinlemesine anlatılmadığını da düşünmeden edemiyor insan. Birbirinden kopuk olarak anlatılan masalların incelikli bir mitolojik dansa evirilmemesi beni biraz hayal kırıklığına uğrattı açıkçası. Okuyucunun aklını karıştıran bir diğer nokta ise delilik halinin sadece dekoratif bir unsur olarak kullanılmış olması. Yani ölen delinin yerini başka bir delinin alması ve delirme sebeple-

Roman ve hikâye anlatıcılığının iç içe geçtiği; sınıf mücadelesini, adalet kavramını, denizin tuzunu damakta bırakacak kıvamda anlatımıyla hepimizi etkileyen Ahmet Büke son kitabı *Deli İbrahim Divanı* ile Vedat Türkali Edebiyat ödüllerinde en iyi roman ödülünü de aldı.

rinin okuyucuya bırakılmış olması. Açıkçası okuyucunun bu noktada bir boşluk duygusu içine düşeceğini ve kendince bir sebep bulmasının çok da mantıklı olmayacağını düşünüyorum. Bunun açık uçlu bırakılması için bir sebep var mıdır bilmem, ama ben okuyucu olarak bunu yazar ağzından duymak isterdim. Bunun yanı sıra bir ada anlatısı içinde karakterlerin sınırlı kalmasının farklı bir tercih olduğu kanısındayım. Küçük bir ada içinde yalnızca belli karakterlerin kaleme alınması, yan karakter unsurunun eksikliğini hissettiriyor. Balıkçı ailesi, Demirci Asım, Deli İbrahim, Eczacı Süleyman, Yusuf Reis, Leyla, Halit, Terzi Metin dışında devamlılığı olan, akılda kalıcı, hikâyeyi destekleyen bir karakter göremiyoruz.

Kitaba adını da veren Deli İbrahim, adanın en mantıklı, en istikrarlı, lafını esirgemeyen, sağduyulu ve kurnaz karakteri. Bu karakter, günahları hissi kabluk ile hisseden ve kutsalı kirletenleri ihbar edecek kadar sıradışı ve mistik bir karakter. Aynı zamanda elinden tekne yapmak da gelen Deli İbrahim, farklı karakter unsurlarını içine alarak okuyucuyu oldukça heyecanlandırıyor. Deli İbrahim'in küçücük ada içerisinde bir kişi dışında bir dostu, arkadaşı olmaması, karakteri ağırlaştırıyor. Kurgu içerisindeki bu ağırlaşmaya karşın Deli İbrahim sıradışı ruhuyla hikâyenin hafiflemesine izin vermiyor. Eczacı Süleyman karakterinin kötülük çizgisinin karşısında iyinin olmaması, yani çatışma unsurunun yer almaması karakteri karikatürize etmiş diyedüşünüyorum. Karakterlerin dönüşümünün derinine inilmemesi okuyucuya eksik gelse de roman lezzetini kaçırmıyor.

Kişisel olarak Osman karakterinin ona yaşatılan bunca şeye karşı nasıl bu kadar sakin, bu kadar man-

tıklı davrandığını merak ediyorum. Osmankarakterinin kendi içindeki dönüşümünü görmek, karakterin içindeki çukurları okumak, dönüşümünü sağlayan motivasyonun tetikleyicisini bilmek oldukça etkileyici olurdu. Bir başka değişimini görmek istediğim karakter de Leyla. Kahramanla yaşadığı bağı okuyucusuyla paylaşmayan yazar, sır vermediği gibi, kitabın başından sonuna kadar aralarındaki bağı ne derinleştirdiğini ne inceldiğini gösteriyor okuyucusuna. Ailesinin ölümüne sebep olmuş bir insana karşı en ufak bir gerilim hissetmeyen Leyla, aksine Yusuf Reis'in ceset temizleme işinin de tanığı. Bu açıdan okuyucuya farklı bir deneyim yaşatıyor yazar. Gerçekle bağı koparmış bir karakter olan Leyla'nın Terzi Metin ile olan ilişkisinde de faytonla gezmeepizodu okuyucuyu etkileyebilecek kısımlardan.

Yazar, romanda adeta mimar titizliğinde çalışmış. Her ne kadar hikâyeyi besleyen karakterlerin karanlıkta kalmış kısımları okuyucu ile buluşmasa da karakterlerin yaşadıkları oldukça çarpıcı. Ada'dan İzmir'e geçen kısmı okurken kitabın ne ara bittiğini fark etmedim, bu önemli bir akışkanlık olmasına rağmen o büyüğü gerçekten çıkıp bir anda suya kapılma hissi de sarsıcı. Keşke adanın büyüğü alanında biraz daha kalabilseydik dedirtiyor okuyucuya. Ahmet Büke, anlatılması zor bir hikâyeyi ustalıkla yürütmüş.

Roman ve hikâye anlatıcılığının iç içe geçtiği; sınıf mücadelesini, adalet kavramını, denizin tuzunu damakta bırakacak kıvamda anlatımıyla hepimizi etkileyen Ahmet Büke son kitabı *Deli İbrahim Divanı* ile Vedat Türkali Edebiyat ödüllerinde en iyi roman ödülünü de aldı.

“EKMEK VE ZEYTİN” KİTAP İNCELEMESİ: EKMEK VE ZEYTİNİ BİLENLERE... ESRA BİTMEZ

Bir acı bir parça ekmeğe, iki zeytine gizlenebilir mi? Acı, yaştan büyükse bunu basırtırmayı öğrenir küçük şeylere: Bir resme, bir kelimeye, bir imgeye... Suskunluk çoğalır perde perde. Kalem çıkar kınından doğramaya başlar anıları. Süzer ve sürer ondan akan kanı yaşamın kalanına... Bir kadın okur bedende sağlam, yürekte hasta adamı. Bir anne sağaltır oğlunun yarasını ya da âmâ bir nene toplar ondan kalan kemikleri, bir başka kemikten ayırımsayarak...

Bildiriler, kelepçeler, kan ve açlık... Bir yalım yakıyor bir ömrü. İnsan kalabilmenin yükü ağırlaşır o vakit. Anılar batar da bir taş ağırlığında sessiz ve usul bilincin karanlığına, yüzde bıraktığı izi silinmez. Hiçbir gülüş, hiçbir varlık hali silemez o ömre sürülmüş karalığı, yüzde bıraktığı çizdiği. Failler karışırken yaşamın meçhulüne ardında korkulu ve korkutan, acılı ve acıtan gözler bırakır. Zihin dolaşır akıllılık ve delilik sınırında. Hani o ince kılı çekse düşecek bir tarafa... Belki de daha o gün, orada çekti o kılı, seçti tarafını. Hiç durmadan konuştu durdu kendiyile çünkü ağırdı susmalar ve acının da bir dili vardı herkesçe okunamayan.

Ekme ve Zeytin... Ahmet Büke'nin Can Yayınları tarafından çıkan 30 vurucu öykülük kitabı. Öncelikle esere şekilsel olarak bakacak olursak şunları söyleyebiliriz: Eser, 134 sayfa ve 30 öyküden oluşuyor. Öyküler ikişer, dörder sayfadan oluşuyor fakat sayfa sayısının nitelik göstergesi olmadığını bize en güzel şekilde gösteriyor. Öyküler, 2009-

2010 yıllarının farklı zaman dilimlerinde yazılmış ve her öykünün sonuna bunun tarihi düşülmüş. Editörlüğünü Faruk Duman'ın üstlendiği eser, ilk baskısını 2011 yılında yapmış ve şu anda satışta bulunan baskısı öncekinden farklı kapak tasarımı ile yine Can Yayınlarından altıncı baskı olarak okurlara sunuluyor.

Eserin içeriği ile ilgili öncelikle şunu ifade etmeliyim ki eser, üzerine ne yazılırsa yazılsın tam hakkı ile ifade edilemeyecek bir eser. Anlatılabilirlik dışı bu eser, enine boyuna yaşanarak, üzerinde çarpılmanın etkisiyle dolaşarak anlaşılabilir türde bir eser. Büke; yalın, yoğun ve imgesel anlatımı ile sıradan bir kalem olmadığını daha ilk öyküsünde sezdirmeye başlıyor ve ortada sessiz bir çığlığın kulaktaki çınıltısını duyuyorsunuz. Öyküler ilerledikçe çınıltı acıya ve kanayan yaraya dönüşmeye başlıyor. Siz bir kır gezintisi düşünüyorsunuz belki ama o sizi fikir kırlarında gezdirirken kocaman arı kalemi küçük batılarla değip geçiyor zihin derinize. İşte sonrası başlıyor. Öyle imgelerle öyle duygular buluşuyor ki bize adeta "Buyur okur, al bununla baş et bakalım," diyor.

"Anne sana diyorum: El bezine kustum bu sabah. Senden kalan son tığ işiydi. Hem babayı hem oğlunu aldık diyorum sana. Çocuk sarılmıştı babasının kemerine. Göz göze göz kurşuna geldik. Hepsi parmağımızın ucundaydı işte Hızlıca çektik tetiği. (...) Anne el bezini yıkadım. O babayla oğlun gözlerini sildim. Kurşun deliklerini tıkadım. Yoktular..."

Büke, öykülerinde bize günlük yaşamda aramızda olan hatta arasında olduğumuz bu denli derinliğin vukfuna eremediğimiz insanların kafalarının içinin

resmini gösteriyor. Suskun ya da silinmiş bedenlerin hiç susmayan kafa sesleri satırlarda imge ve duygu buluşmaları ile sunuyor bize. Anneler, oğullar, akli yitikler, işsizlik, açlık, asker, kan, kriminal gibi olayların, durumların insanların zihnindeki ve ruhundaki parçalanmaları bağırmeden ama insanın içini oyan bir üslupla veriyor. Üslubun özgünlüğüne eş başlık seçimleri de henüz yazıya başlamadan sizi bir adım duraklatıyor. (Kemik Suyuna Köpek ve Hayalden Yaşadı Onlar/ Tok Uyku Utanır Gibi Oldum Senden/ Tanrı Zar Atmaz...)

"Bize ekmeği ve zeytini öğreten anneme" şeklinde başlayan ve yazarın annesine adadığı, aynı zamanda kitaba ismini de veren eserde "Ekmek ve Zeytin" başlıklı bir öykünün bulunmamasını yazarın bir parça ekmek ve zeytinin insan yaşamındaki kutsiyetiyle öykülerindeki insan yaşamları arasında yaptığı ironi olarak değerlendirdim. Tabii ki bu benim bakış açım olmakla belki Büke'de çok farklı bir manası gizlidir. Her bir öyküsünü ayrı ayrı sevmekle birlikte özellikle "Nenem Buldu Beni" "Hidroloji Mühim Mevzu" "Tanrı Zar Atmaz" "Son Yemek" "Kemik Suyuna Köpek" ve "Hayalden Yaşadı Onlar" "Künt Ağrı" "Dua" "Tok Uyku Utanır Oldum Senden" adlı öykülerini biraz daha öncelikli sevdim. Benim gibi delilik sınırında öyküler ve sıradışı kafalardan, kalemlerden öyküler okumayı seviyorsanız Ahmet Büke'nin bu özgün, yoğun ve vurucu eseri tavsiye olunur.

“KUMRUNUN GÖRDÜĞÜ”: BİR NEHİR Kİ AKAR ÇOCUKLUĞA! HATİCE AKALIN

Bu ay Mahal Edebiyat'ta çağdaş edebiyatımızın dikkat çeken yazarlarından Ahmet Büke'yi ağırlıyoruz. Yazarın geçtiğimiz aylarda piyasaya çıkan ve kısa sürede 4. baskıyı yapan *Deli İbrahim Divanı* isimli romanı, yetişkinler için kaleme aldığı ilk romanı olmasıyla da dikkat çekiyor. Bunun yanı sıra Ahmet Büke öykü, çocuk edebiyatı ve senaryo türleriyle de edebiyata/sinemaya katkı sunuyor. 1970 yılında Manisa'da dünyaya gelen yazar, 1997 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinden mezun olmuş. 2008 yılında *Alın Mavide* kitabı ile Oğuz Atay Öykü Ödülü'nü, 2011 yılında *Kumrunun Gördüğü* kitabı ile Sait Faik Hikâye Armağanı'nı kazanmış.

Biz bugünkü yazımızda Ahmet Büke'nin *Kumru'nun Gördüğü* isimli öykü kitabını inceleyeceğiz. İlk baskısı 2010 yılında yapılan kitap, Can Yayınları etiketiyle okuyucusuyla buluşuyor. İki bölümden oluşan kitapta toplamda yirmi öykü bulunmakta. Öyküler ilk okuyuşta kendini hemencecik ele veren metinler dersek yalan olur. Ahmet Büke okurunu biraz zorlamayı seviyor. Bunu bir çeşit kelime oyunu olsun diye de yapmıyor. Yazarımızda, karanlıkta el yordamıyla bir şeyleri bulmaya çalışan insanoğlunun -o hep bir yanı tedirgin fakat uslanmaz bir araştırmacı- hâli mevcut. Öykülerde kelimeler başka başka insanlara varmak istiyor gibi; fakat çoğu kez bizi yazarın çocukluğuna, mahallesine götürüyor. Bu yüzden de öykülerin ana izleği aile ilişkileri ve mahalle yaşamı dersek yanlış söylemiş olmayız.

Tuzdan Köprü

Kitabın ilk bölümünün ismi “Tuzdan Köprü”: 16 öykü barındıran bu bölümde yazar, Hayata Dönüş Operasyonları, Cumartesi Anneleri gibi toplumsal hafızamızda acı bir yere sahip olaylara değinirken aynı zamanda aile içi ilişkiler, çocukluk ve kişinin kendisiyle hesaplaşması gibi daha ferdî meselelere de eğiliyor. Yazarın küçük yaştan itibaren aile üyelerinden hikayeler dinleyerek büyümesi ona bir masal/hikâye anlatıcısı kimliği de kazandırmış. Bu bölümdeki bazı öykülerde yer yer Binbir Gece Masalları’nı anıştıran bir üslup denemesiyle karşılaşmamızı bu sebebe bağlayabiliriz. Olayların ve karakterlerin birbiri içine geçmesi hem öykülerde masalsı bir atmosfer oluşturuyor hem de hikâyenin aslında hiç bitmediğini, edebiyatın veya geniş perspektiften bakılırsa sanatın tek bir hikâyenin etrafa saçılan parçalarını kovaladığını bize gösteriyor. Ahmet Büke, bu hikayelerin peşinden koşup onları öyle güzel yerlerinden yakalamış ki karşımıza bu güzel metinler çıkmış diyebiliriz.

Bu bölümde dikkati çeken bir başka şey ise yazarın diyalog aktarımında tercih ettiği teknik: Özellikle “Mahur Beste” ve “Ruhi Bey Biz Hepimiz Nasılız?” isimli öykülerinde, aynı paragrafta iki üç karakterin cümlelerini sayıp dökme tarzında art arda sıralamış. Buna ek olarak diyalogları yazarken kişiler arasında bir geçiş gözetmemiş ve herhangi bir noktalama işareti kullanmamış. Denilebilir ki öykü kişilerinin/ anlatıcının içinde bulunduğu o cinnet hali ya da içindekileri kuma ihtiyacı diyalog tekniğinde de

kendini göstermiş. Diyalogları aktarırken tercih ettiği bu karnaval hali, birkaç öyküde karakterlerin birbiri içine geçmesi şeklinde de karşımıza çıkıyor. Özellikle “Mahallenin Bazı Ölüler”i ve “Zeki Kıraç”, “Akhisar Oteli” isimli öykülerde karakterler arasında bir sınır neredeyse yok. Bir karakterin nerede bitip diğer karakterin nerede başladığını takip etmek, metinleri okurken yoğun bir dikkat gerektiriyor.

“Vazgeçmem” isimli öyküsünde ise anlatıcılar konusunda net bir şey söylemiyor yazar. Kitabın ilerleyen sayfalarında yine karşımıza çıkacak olan Hikmet -ki bu metinlerarasılığı bolca yapmış Büke bu kitabında- öyküdeki anlatıcılardan biri. Metin, baba oğul ilişkisi üzerinden ilerliyor; yalnız öyküyü çekici kılan işlediği konu değil öyküde tercih edilen anlatım tekniği. Öyküdeki zamanın akışı bize tespih tanelerini çağırıyor. Zamanda bir ardışıklık söz konusu, bu yönüyle öyküdeki zaman unsuru bir nehrin akışına da benzetilebilir. Yazar bize bu öyküdeki baba oğul aynı kişi mi ayrı kişiler mi net olarak söylemiyor. Kişilerin bu ayrılamaz oluşu, ardışıklığı zamanın bükülmesini de akıllara getiriyor. Öykünün akışı ve karakterlerin gösterdiği devamlılık göz önünde bulundurulduğunda yazarın zaman ve onun bölünmezliği üzerine de bolca düşündüğü tahmin edilebilir. Bu gibi durumlar, yazarın anlatıcılığının temelini masal ve efsanelerin oluşturduğu gerçeğini bize tekrar hatırlatıyor. Hem anlatım tekniğine dair denemeleri hem de karakter yaratımındaki meziyeti göz önünde bulundurulduğunda, ileriki yıllarda da Ahmet Büke’nin edebiyatımızda özel bir yere sahip

olacağı öngörülebilir.

Sesler

Kumrunun Gördüğü'nde yer alan ikinci bölümün ismi ise "Sesler": Bu bölümde "Hatırlamak", "Kusmak" Unutmak" ve "Bilmek: Gerçek" isimli üç öykü yer alıyor ve bu öyküler insanda bir köşesinden birbirine tutturulmuş hissi uyandırıyor. Bölümün ilk öyküsü: "Hatırlamak". Bu öykü bana göre kitabın en güçlü metinlerinden biri. Hikâye genel olarak anne, baba, aile, işkence, geçmişle hesaplaşma gibi konuları işlemiş. Yedi ilişkisini ilk bu öyküde anlamlandırmaya çalışıyoruz. Savaş karakteri Hikmet'in hayatındaki vasfı ne, bunu tam olarak bilemiyoruz fakat tam da bu merak duygusu bizi öyküye çekiyor.

Adını daha önce de duyduğumuz Hikmet -belki de bu başka Hikmet- karakteri öykünün başkışısı. Yazar, okuyucuya sanki "İsimler aynı olsa da kaderler, yaşananlar farklı," demek istiyor. Kitabın genelinde hüküm süren karakterlerin hikayesini hemen ele vermeme hâli, Hikmet için de geçerli. Hem öyküde hem Hikmet'in zihninde geçmişle şimdi iç içe, bu durum öyküleri okurken sıkı bir takibi de zorunlu kılıyor. Adının anlamı gibi Hikmet'in kendinde de bir bilinmeyenlik söz konusu; onun geçmişine, bugünkü hâline nasıl geldiğine dair izleri öykü boyunca kovalıyoruz. Yazar burada da işi bize emanet ediyor, her şeyi gözle görülür elle tutulur kılmıyor. Büke'nin "El feneri burada işte; benden bu kadar. Gerisini sen bulacaksın ey okur!" der gibi bir hâli var.

Bölümün ikinci öyküsü ise "Kusmak": Unutmak" Öykünün ismi bile çeşitli çağrışımlara kapı aralayan bir özelliğe sahip. Bu öykü, Sait'in öyküsü aslında. Yazar, karakterin hikayesi üzerinden aslında her gün şahit olduğumuz fakat müdahale edemediğimiz- unutmaya seçtiğimiz- olaylar hakkında düşünmeye itiyor bizi. Öykü aynı zamanda tersane işçilerinin ölümüne, şirketlerin acımasızlığına, aile içi ilişkilerin kişide yarattığı travmalara da değiniyor Sait'in hayatı etrafında.

Hem bölümün hem de kitabın son öyküsünün ismi ise "Bilmek: Gerçek." Öykü isminde yer alan

bu iki kavram aslında hem "Sesler" bölümünün özü hem de hayatın. Bu öykü, gerçekten bildiğimiz öykü oluyor çünkü bölümün diğer iki öyküsünde karşımıza çıkan karakterlerin doğrudan olmasa da aile üyeleri sebebiyle hikâyelerinin nasıl kesiştiğini dikkat çekici bir şekilde anlatıyor. Aslında bu üç öykü ortak bir çabaya bağlanabilmeleri sebebiyle tek bir öykü gibi de ele alınabilir. Çok katmanlı yapıya sahip bu öyküler kitabın genelinde karşımıza çıkan tutumu destekler nitelikte. Hikâye boyunca karakterlerin hayatlarının çeşitli evrelerine şahit oluyoruz fakat onlarla ilgili masalsılık her daim kendini hissettiriyor. Özellikle kitabın en dikkat çekici karakteri diyebileceğimiz Hikmet, insanda tanışma isteği uyandıran kanlı canlı bir kişiye dönüşebilmiş olmasıyla oldukça başarılı çizilmiş.

Kumrunun Gördüğü, bir yanı yerelliğe dayanan, hem konuya hem anlatıma emek harcandığını hissettiren, önemli olanın aslında hikaye etmenin kendisi olduğunu bize hatırlatmak isteyen güçlü bir kitap. Aldığı ödül birçok açıdan hak ettiğini düşündüğüm bu kitap, okurda yazarın diğer eserlerini de okuma isteğini kamçılıyor. Yazarın Deli İbrahim Divanı'nda da etkisinde kaldığım o masalsı atmosferi yaratmada gösterdiği başarı, hem kişisel hem de toplumsal sorunlara insan hikayesi ekseninde yaklaşmamızı sağlayan duyarlılığı, bizi kitaba sıkı sıkıya bağlayan diğer unsurlar olarak sıralanabilir. Ahmet Büke okumaya devam ettikçe bir kez daha fark ediyorum ki, insanın en büyük masalı çocukluk! Masalla başlayan bu yolculuk her daim devam etsin, heybemizdeki hikâyeler böyle güzel yazarlar sayesinde artsın, eksilmesin. Keyifli okumalar dilerim.

KAYNAKÇA

Ahmet Büke Kimdir? – En Sevilen ve En Çok Satan Kitapları <https://kidega.com>

Yazar Ahmet Büke ile Keyifli Bir Söyleşi – Sanat Okur <https://sanatokur.com> ›

AHMET BÜKE İLE SÖYLEŞİ- <https://edebistan.com>

ONUR ÖZKOPARAN

mirıldanmalar

kitapyolu.com

mahaledebiyat

“CAZİBE İSTASYONU”: BAKIN BEN BURADAYIM! MELİKE KARA

Cazibe İstasyonu Ahmet Büke'nin 2012 yılında yayınladığı öykü kitabı. “Cezb eden, çeken, çekici” anlamlarındaki cazibe kelimesinin bir istasyon adı olarak seçimi ve kitaba adını vermesi tabii ki tesadüfi değil. Çünkü dikkatimizi çekmek istediği çok önemli bir konu var. İroni, imge, metafor unsurlarıyla örülü *Cazibe İstasyonu* kitabı iki bölümden oluşuyor. “Taşın Dediği” adlı birinci bölümde on farklı hikâye yer alırken ikinci bölüm “Tuhaf Su” altı bölümden oluşan tek bir hikâyeye. Kitap ismini ikinci bölümdeki hikâyede geçen istasyondan alıyor.

Her hikâyenin kendine özgü ve yeni özellikler taşıdığı kitap hikâye yazımı için bir ders niteliğinde. Şiir dilinin derinliğini imgeselliğini, hikâye türünün sarsıcılığını ve romanın yoğunluğunu taşıyan hikâyelerden birini okuyup bitirince diğerine geçemiyor insan, hikâyenin etkisinden çıkamıyor. Hikâye, bir roman doluluğu ve yoğunluğuyla etkisini sürdürüyor bir süre daha okuyucuda.

Kitabın ithaf ve sonsöz bölümleri; yazarımız, anlatmak istedikleri, hikâyeciliğiyle ilgili önemli ipuçları veriyor. Hikâyeler, insanı içinde yaşadığı doğayla birlikte gelenekseli de taşıyan modern bir anlayışla ve ustalıkla anlatabilmenin heykeli gibi duruyor karşımızda.

“İtaf: İş cinayetlerinde kaybettiklerimize”

“Sonsöz: Bu sayfaların tümünü Karapınar’da bir iğde ağacının altında, kumların

Yapı ve anlatım unsurlarıyla incelediğimiz hikâyeleriyle Ahmet Büke insanın acısını, gerçeğini, görmek istemediklerini gösterir, sezdirir, hissettirir, “işte ben buradayım!” dedirtir onlara.

arasında duran deri çantanın içinde buldum. Ümitsizlikten ağlamak üzereydim. Bir damla su içmeyi bile düşünmüyordum. Bölüm numaraları hariç hiçbir şeye dokunmadım sevgili rüyam.”

Anne, kadın, devlet, asker, ordu, kayıp, cezaevi, işçiler, yoksulluk, kimsesizlik, şizofreni, intihar, çevre, çöl, susuzluk, tabiat kavramları hikâyelerin temel unsurları. Mitolojik unsurlar, inanışlar, modern dünya ve insanı bekleyen gelecek hikâyelerde bir araya geliyor.

Her hikâyenin kendine özgü kurgu ve anlatım özellikleri taşıması, yeni farklı teknikler kullanılarak yazılmış olması dikkat ve özenli bir okuma gerektiriyor. Okuyucunun karakteri zihninde oluşturması, söylenmeyen ayrıntıları tamamlama çabası, ben anlatımıyla birlikte onu etkin ve yaratıcı bir okuma faaliyetine sokuyor.

Ahmet Büke hikâyelerin giriş ve sonuç gibi yapı özelliklerini de değiştirmiş, yıkmıştır diyebiliriz. Zaman, olaylar alışılmış bir düzenle kronolojiyle işlemiyor. Durum anlatan hikâyeler, yaşanmışlıkları olayları da kapalı, hatta sezdirerek anlatıyor. Olayın başından başlamayan hikâye olayın sonunu da getirmeden bitiyor ve gerisi okuyucuya kalıyor. İşte hikâyelerin yoğunluğu da bu özelliklerden geliyor. Kısa cümleler, akıcı, süssüz, gerçekçi ve net ifadeler, olay ya da durumla ilgili çok az şey söylerken merak duygusunu hep canlı tutuyor.

Hikâyeleri okurken hep soru işaretleri ve bunlara cevap arayışı oluyor insanda. Okuyucunun kendi kendine sorduğu ve cevap aradığı -kumrular neden

dehşet içindeydiler, uçağın düşme nedeni neydi, bunu görenler neden hiçbir şey yapmadı ve çok olağan bir durum gibi hayatlarına devam etti gibi sorular merak duygusunu canlı tutarken kurgunun şaşırtıcı unsurlarını vermek istediği duyguyu, yazarın anlatmak istediklerini de buldurmaya çalışıyor. Kısa cümleler ve imgesel anlatım hikâyelere yoğunluk, birden bire ve sarsıcılık özelliği kazandırıyor.

Üst kurmaca tekniği olarak da gördüğümüz soru sorma tekniğini, kitabın adını aldığı ikinci bölümde karakterin diliyle söyler Ahmet Büke:

“Bütün kavramları buraya yazmaya karar verdim. Tek tek. Ama bunu sorular ve yanıtlar halinde yapacağım. Yeni bir tarz deniyorum. Yalnızlık ve yaratıcılık çalışmaları konusunda büyük bir çığır açabileceğimi düşünüyorum. İşte başlıyorum!”

Hikâyelerin ilk cümleleri de çok etkileyici. Bir cümle büyük bir kurgu yapısını tasvir kullanmadan her okurun kendi zihin geçmişiyle canlandırıyor. Son cümlelerde de bu etkileyici özellik görülüyor. Soru sorarak “Esker mi büyük, Allah mı?” sözüyle biten Herkes Ana Kuzusu, “Siz gördünüz mü ertesi güneşi?” cümlesiyle biten Ramazan ve Jeoloji, hikâyenin son cümlesi hikâyenin adını oluşturan “Gelen Evrak: 28.02.2012. TEM: 1245/89”, anlatılmak istenileni susarak veren Bayrak İnmez Devlet Bitmez hikâyesi: “Avaçlarım terledi ama sustum.”, dilin yapı unsurlarını kullanarak yeni bir anlam oluşturan “İyi oldu-M.”, “Ki.Litler” M Tipi Kapalı hikâyesi örnek olarak verilebilir.

Ölüm, yaşamda kalma mücadelesi, kimsesizlik,

çaresizlik, yalnızlık gibi temaların ele alındığı hikâyelerde yaşanan olumsuzluklara rağmen hep umutlu bir bakış açısı var. Acıyı yaşarken de gücü ve zaferi hissettiren bir umut.

“Ey burada kavramlarla boğuşan mühendis! Bil ki, çektiğin acının bir ânı bile boşuna değil.”

“Avuçları gökyüzüne bakan benim, senin, bizim ağaçlarımız. Onlar öyle mahzun, kimi zaman fısıltıyla ama hiç umudu kesmeden beklerken...”

Hikâyeleri kurgu ve anlatım yönünden değerlendirdiğimizde de farklı özellikler taşıdıklarını görüyoruz. Gerçekçi ama anlatılanlar aynı zamanda akıl ilkelerini zorlayıcı, sindirilmesi zor olayların hem gerçek hem gerçeküstü unsurlar taşıdığı, geleneksel anlayışlarla modern yapının bir arada olduğu hikâyeler. Bayrak İnmez Devlet Bitmez hikâyesi fantastik öğeler taşıırken, son hikâye bilimkurgu özellikleriyle kurgulanmış. Diğer hikâyelerde sayfayı ikiye, dörde bölerek kurguyu oluşturması, açıklama dipnotu kurgu unsuruna dönüştürmesi, ilk hikâyede beş karakterin bağımsız gibi görünen hikâyesinin birleşmesi ve bir metafora dönüşmesi eserin sanatsal yönünün gücünü gösteriyor. Metaforlarla anlatım: imgeler, çağrışımlar, kapalı dil şiirsel ifadeler. Yeni dil kurma kelime türetme, kelimeler yapısında türetme oyunları ve sapmalar da bu başarıyı arttırıyor. Hikâyelerdeki şiirseliği arttıran imge ve metaforlara dikkat çekmek isterim.

İlk hikâyede ince yağmur- gözyaşı- bulut metaforu.

Dört hikâyede yer alan kırmızı karınca imgesi.

Kutu: İç konuşma tekniğiyle karakterin savunma

mekanizması konuşur, geçmişin karakutusu gibi olanları, gizli kalanları anlatır.

Çukur: İçinden çıkılmayacak kadar derinlik çukur kuleleri.

“Çukur kuleleri tersine çevirip en derin kuleleri toprağa batırıp çukur yapmışlar.

Ardımız mezarlık: ata yurdu.”

Şiirsel özellik katan diğer anlatım unsuru da duyu aktarımı, birkaç örnek verirse:

“Zaman denilen bir koku.

Eski bir tarhana çorbası kıvamını aldı hayat.”

Hikâyelerin kurgusunda tekrar eden sözler, kavramlar leitmotiv özelliğiyle karşımıza sıkça çıkıyor. İlk hikâye Buluttan Buluta’da ağlama- bulut – ince yağmur leitmotiviyle olay bağlantıları verilmeden davranışların nedensiz ve bağlantısız gibi görünmesine karşın merak duygusuyla ve tabiatın diliyle alt metinde verilen nedensellik, bütünlük, duyu birliği sezdirilmiş. Yazar, anlatmak açıklamak yerine hissettiriyor.

“Dünyayı içine alacak. Derin nefesler verecek.

...

Kedi kadına yeniden baktı. Sonra bulutlara baktı.”

Hikâyelerde tabiatın dili var. Herkes Ana Kuzusu hikâyesinin *Taşın kendi dilinden dediğiydi* giriş bölümünde taş konuşur. Tufan ve yaradılış motiflerine göndermeyle hikâyeye başlar.

“Yerimde ağırım. Çok oldu kalkamadım. Çok oldu bile diyemem. O zaman ‘zaman’ yoktu daha. Zamanın zıddı vardı. Bir çukur gelsin aklınıza. Çok derin...”

Ses, sözcük, cümle tekrarlarıyla ritim ve ahenk

özellikleri şiirsellik katıyor hikâyelere. Sözcük seçimleriyle yapılan çağrışımlar imgesel bir anlatım sağlıyor. Sade, süsüz bir dil ancak imgelemi yoğun, kapalı bir anlatım.

“Komşular nem koydu dudağıma: iki nokta su, iki serin çocuk, iki damla çeşme suyu.

Gözümdeki kar çözülüyor iyice.

...

Daldaki yaprağım. Kar var üstelik hala bende.

Düştüm, düşeceğim.”

Ağır Zamanlar hikâyesinde tekrar eden “hız” leitmotivi:

“Trenler hızlıdır.

Martılar hızlıdır.

Hayat insandan hızlıdır.”

Limon zeytinden hızlıdır. (İlk o biter)

Geleneksel anlatım unsurlarının modern tekniklerle birleşimini görüyoruz demiştik. Herkes Ana Kuzusu hikâyesinde misafirin kendi dilinden dediği bölüm Dede Korkut hikâye geleneği dil özelliklerini taşır. Dedim-dedi söyleyişi gelenekselin modern hikâyede yerini almasıdır.

“Ben dedim dereye bizi Pir Hesen’e götür. O dedi tamam. Ama benden bir taş al, ne olur ne olmaz. Belki göremem bir daha sizden birini.

...

Dedim bu kar benden mi düşüyor? Dedi, ben kar değilim, ben sütüm.

...

Saçım dedi ki, ben beyaza gidiyorum torunların var senin.”

“Ekmeği, peyniri ağızda çiğneyip vermek (yaşamda kalama çabası)”

Gelen Evrak hikâyesinde yolcuların derviş özelliği taşıdığını görüyoruz. Hiç acıkmıyorlar, su içmiyorlar, uyuyorlar. Onların bir amacı yok ama ana karakter ne aradığını biliyor.

Kurgu unsuru olarak zaman oynamaları, sondan başlayıp öncesine dönen bir zaman kullanımı olan hikâyeler görüyoruz. İlk hikâyenin ilk cümlesi, başlangıç cümlesi şu şekildedir:

“Sonra bunlar oldu.”

Hikâyelerde mekân unsuru olarak gördüklerimiz: çöl, göl, kasaba, ilçe, yurt, cezaevi, istasyon, metro, dağ, tarlalar, bahçe, ağaçlar, (Dut, Nar, İğde, Asma). İsmiyle geçen yerler Gördes, Karapınar, İzmir, Akhisar, Kırbrıs.

Yapı ve anlatım unsurlarıyla incelediğimiz hikâyeleriyle Ahmet Büke insanın acısını, gerçeğini, görmek istemediklerini gösterir, sezdirir, hissettirir, “işte ben buradayım!” dedirtir onlara. Şu sınırlı yaşamımız ve varoluşumuz içinde farkındalığımızı arttıran bu hikâyelerle karşılaşmaktan dolayı mutlu olduğumu belirtmek isterim. Gerisi siz okuyucular ve metin arasında oluşacak derinliğe kalıyor.

yasemin seven erangin

delikli tencereler de isyan eder

Delikli tencerelerin isyan ettiği, gül ağaçlarının âşık olduğu, kadim börülcenin şifa ile ters düştüğü sarsıcı bir öykü dosyası...

ahmet utku etinkaya

bir fena manzara

Rutinine düşkün emekli bir bürokratın değerleri hiç sayan haysiyetsizleşme yks.

“ALNI MAVİDE” ADLI ESERE KAVRAMSAL AÇIDAN TEMATİK BİR BAKIŞ

FATMA OZAN

Çok değil, birkaç hafta önce yazarımız Ahmet Büke Atakum Belediyesi tarafından roman, öykü, şiir, ilk roman ve çeviri kurmaca eser olmak üzere beş kategoride düzenlenen Vedat Türkali Edebiyat Ödülleri’nde roman dalında ödül sahibi olmuştur. Ödül, Büke’nin yeni yayımlanmış eseri olan *Deli İbrahim Divanı*’na gitmiştir. Eserin niteliğine, kurgusuna, diline ve yazarın hakimiyetine bakıldığına şaşırılmayacak bir sonuç olmuştur. Bu kadar kısa süre içinde bu kadar iyi bir okur kitlesine sahip olan Büke’nin kitap incelemesine geçmeden önce yaşamına da değinmek istiyorum.

Hemşeri olmaktan büyük gurur duyduğum Ahmet Büke, 1970 yılında Manisa’nın Gördes ilçesinde doğmuştur. İlkokul ve ortaokulu Gördes’te, liseyi ise İzmir Atatürk Lisesinde bitirmiştir. Bir süre ODTÜ Jeoloji Mühendisliğinde okuyan Büke, yine 1997’de Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İktisat Bölümünden mezun olmuştur. Öyküleri E, Adam Öykü, Ünlem, Patika, İmge Öyküler, Özgür Edebiyat, Eşik Cini, Notos Öykü, Yenyazı, Sus, Har gibi edebiyat dergilerinde yayımlanmıştır.

Bu ayın yazarı olarak belirlediğimiz sevgili Ahmet Büke’nin inceleyeceğim kitabı ise yine 2008 Oğuz Atay Öykü Ödülü’nü almış olduğu *Alnı Mavide* adlı öykü kitabıdır. *Alnı Mavide*’nin içerisinde 24 öykü mevcuttur. Can Yayınları tarafından basılmış olan öykü kitabını yayına hazırlayan Faruk Duman’dır. 157 sayfadan oluşan *Alnı Mavide*’ye Ahmet Büke “Babam için” başlığıyla başlamıştır.

Baba, bir birey için varoluşun ana tohumu olarak görülebilir. Tohumdan çıkan fideler daha sonra yeşererek dünyaya kök salar. Bizlerse bu köklere sıkı sıkı tutunmayı amaç bilen yeni ağaçlarızdır. Baba kültürdür, gelenektir, yerel olandır ve topraktır. Bizler de bu toprağa tutunmayı hedef bellemiş ve oradan sürüm kazanacak olan körpe filizleriz. Filiz büyüdükçe gövdeler, dallar uzadıkça ve tüm bunlar topraktan uzaklaştıkça toprakla arasına mesafe koyar. Bununla birlikte yaşamını oluşturan ve onu besleyenin toprak olduğunu da gözden geçirir, unuttur. Toprak ne zaman susuz kalır ne zaman kurur, o zaman ağaç da kurumaya başlar ve toprağın varlığını anlar. Ağaç yaşlanır, dallar kırılır. Eğer ağaç sulanırsa, toprak suya doyarsa, ağaç o vakit kurumaz ve daima yeşil kalır. Bu olay bir babanın yaşlanma serüvenine benzer. Yaşlandıkça babadan uzaklaşan evladın, babası üzerindeki sevgisinin azalmasına benzer.

Ahmet Büke bir olayı anlatırken, benzetmeler üzerinden vermeye çalışmaktadır. Tüm bunları yaparken metafor kullanarak yapmayı tercih etmektedir. *Alnı Mavide*'de yer alan öykülerde bu durum sıkça karşımıza çıkmakta ve bu benzetimleri sıkça tekrarlamaktadır. Ana-baba toprağı vardır onun öykülerinde. Kendi yaşamına da hâkim olduğumuzda Büke'nin, bu bağın nasıl bir bağ olduğunu çok rahat bir şekilde gözlemlemekte ve eserlerindeki etkisine şahit olmaktayız. Memleketi Gördes'e sık sık giden ve geleceğin etki altında bırakıldığı sinilerle yemek yiyen bir Ahmet Büke... Bağlarını ana ocağından koparmayan ve bunu sıkı tutmaya çalışan bir yazar. Öykülerinde, romanlarında bu denli iyi olabilmesini buralara

bağlamak yanlış olmayacaktır. Büke, ebedileşmek için ezeli olana tutunmaktadır ve tutunma da Ahmet Büke'yi ileriki yıllarda klasikler arasına koyacaktır.

"Alnı Mavide" "*Aşılamaz acı yoktur,*" diye başlıyor. Geleneğe bağlı olan Büke'de geleceğin ışığını, umudunu, yeniliğini, burada görüyoruz. Umut vadeden Cioran'a ait bu sözde bir harmanlanış, bir beklenti ve çaba gözler önüne serilmiştir.

"Biz" adlı öyküsü, "*Biz eskiden çok zenginmişiz,*" diye başlamaktadır. İşte şu anki zenginliği bu maneviyat duygusunda arayan Büke'nin neredeyse tüm öykülerinde bu ve buna benzer bir özlem duygusunu, arayışı hissetmek mümkündür. Öykü içinde öykü işlemek Büke'nin girift bir yaklaşım içinde olduğunu hatta bilinç akışı içinde öykülerini vermeye çalıştığını gösterir. Verilen bu zihinsel karmaşıklık kimi zaman öykünün kronolojisini etkileyip okumayı güçleştirirken aynı zamanda Büke'yi postmodern bir tarza da yaklaştırmaktadır. Öykülerinde kendi kendine konuşan insan tiplerinin varlığı ve iç dünyasında var olan düşünceler bunu göstermektedir.

Ahmet Büke'nin öykülerinde birden fazla takma ada denk gelmekteyiz: Terzi Selami, Doktor Rahmi, Deli Fadime, Kör İbrahim, Bakkal İbrahim... Bu İbrahmlar sanki *Deli İbrahim Divanı*'nın habercisi gibi. *Deli İbrahim Divanı*'nda da durum böyledir. Yöresel ağzın etkisini kitaplara taşır Büke. Kullanılan bu takma adlar köylerde, kırsal kesimlerde çok fazla kullanılır. Ancak bu adların kötü bir özelliği vardır: Topal Osman, Kör Hayri, Siska Ayşe gibi... İnsanların tabiatı gereği ya da sonradan oluşan bir kusurundan dolayı verilen bu adlar aslında çok can acıtıcı ve çirkin bir yakıştır-

macadan başka bir şey değildir. Ahmet Büke de bilir bunları, çünkü o da bu yörelerin bağrından kopmuş bir yazardır. Aynı zamanda bu öykülerle sıradan insanların yaşamlarını vermeye çalışır. Sıradan insanlara yüklenen suçlamalara değinir, köşeye atılmış insanlar onun karakterlerindedir.

“Neymiş suçu? Şimdi suçlu, suçsuz arayan mı var? Kaptıklarını götürüyorlar.” Dile getirilen bu düşünceler tam bir manifesto niteliğindedir. Buna benzer öğütçe yaklaşımlar Büke'nin öykülerinde sıkça karşımıza çıkmakta ve öykülerin en can alıcı noktasını yaratmaktadır. Yaratılan tüm bu düşünceler aslında yaşamda var olan kimi sıkıcı olaylara değinmedir. Yine buna benzer bir yaklaşım *“Zaman Çürüğü”* adlı öyküde, karşımıza çıkmaktadır: *“Beni nereye götürüyorsunuz? Yanımdaki omzuma dokundu. Merak eme. Yabancı bir yer değil. Çocukluğuna gidiyoruz.”* Yine geçmişin izlerine ve özlemine rastladığımız bu cümleler, Büke'nin ana-baba ocağındaki yansımalarına şahit olduğumuz ifadelerdendir. Ege'nin tütüncülüğüne, kabak kavurması ve bamya yemeğine, zeytinine hatta belki Kırkağaç'ın kavununa, Kız Gördes Halısına bazı öykülerde sıkça denk gelmekteyiz. Evvelin sinikliğine bir iki kavram da olsa her öyküde şahit olmaktadır. Hemen her olayın İzmir'de veya İzmir'in çevre ilçelerinde geçtiğini görüyoruz. Ege'nin varlığıyla her daim bu öykülerde karşılaşyoruz.

Büke, öykülerinde sıkıntı ve acı veren olayları anlatırken tüm bunları betimleyerek yapmaya çalışır. Mümkün olduğunca da bunları, başka bir unsura benzeterek yapar, cansız bir varlıksa da onu kişileştirir ve bu şekilde betimler. *“Elektrik direğinde geçen bahardan kalma bir uçurtma ölüsü çirpiniyordu.”* *“Dönüş”* adlı öyküdeki bu anlatım öykünün birden fazla yerinde karşımıza çıkmaktadır. Yine aynı öyküde yer alan Muzaffer Ağabey ve Sevim Yenge üzerinden anlatılan yaşam tahayyülle süslenmiş bir yaşamdır, bir kaybedilişin öyküsüdür. Israrla Muzaffer Ağabey'in ölmüş olan eşi Sevim Yenge'yi ve mahpusta olan oğlu Hıdır'ı bekleyişidir.

Olabilirdi kısa cümleler ve daha çok eylemlerle anlatılan öykülerdeki hız, konu geçişiyle desteklenmiş halde karşımıza çıkar. Yazarımız hayallerle süslenmiş öyküleri, metaforlarla güçlendirir. Aradıkları

ya da vermek istediği mesajlar bu metaforlara sığar. Beklenmedik şekilde biten hatta bazen bitmeyen öyküleri, durum hikâyeciliğini yansıtır. Belli bir sona veya çağrışıma bağladığı zamanda da öykülerini, benzetmelerle mutlaka bir nedenselliğe bağladığı görülmektedir.

Alnı Mavide'de dikkat çeken en önemli metaforlardan biri *“göğüs”* metaforudur. Öykülerde kadınlar üzerinden anlatılan terli göğüs, iki göğüs arası, taşkın göğüs gibi kavramlara sıkça yer vermesi çağrışım açısından analıktaki kutsiyeti hatırlatmaktadır. *“Ay Bitiyordu”* da *“yoksa dünyanın bütün kolları ve göğüslerinin arasından boşalan koku içindeki dipsiz kuyuyu dolduracak”* ya da yine aynı sayfalarda yer alan *“göğüsleri taşkın su gibi çalkalanıyordu”* ifadeleri bayağılığın ardındaki kutsiyeti vermekte olduğu kanısını doğurmaktadır. Bu kutsiyete sığdırdığı bir unsur daha vardır Büke'nin: Ev. Yine aynı öyküde yer alan *“evimiz sır küpümüz değil midir? Açlığımızı ve suçlarımızı oraya gömeriz. Kabarıp taşana kadar mayalanırlar orada”* gibi ifadeler evin mahremiyetini, kutsiyetini; bilinçaltına atılmış, bastırılmış kötü tesirlerin sığınağı olduğunu verir bizlere. *“Akşam”* adlı öyküsünde de *“evler insanların kalesidir. Sanılanın aksine demir ve çimentodan yapılmazlar. Her evin kendine özgü kokusundan dokunmuş zirhi vardır. İç içe geçmiş dikenli pullardan oluşan bu engelin ardında yumuşak doku başlar”* sözleri belki de kitabın içerisinde yer alan en anlamlı ve çağrışıma dayalı anlatıdır. Hatta küçürek öyküyü ortaya koyan tek başına apayrı bir öykü olarak da düşünülebilir.

Hemşerim olarak gurur duyduğum ve eserlerini okurken ayrı bir keyif aldığım sevgili Ahmet Büke'nin *Alnı Mavide* adlı eserini üç unsurla özetlersem şöyle diyebilirim: Mavi, ev, köşeye atılmış insanlar. Mavi, günlük hayatın sıradan yaşamına karşı kurgulanmış hayali olaylar; ev, sığınağımız hatta özgürlüğümüz; köşeye atılmış insanlarsa, sıradan hayattan atmak istemeyip de atamadığımız problemler ve kaçamadıklarımızdır. Sıradan olayların hiç göremediğimiz bazı noktalarını daha iyi anlamak ve giz içinde kalan yönlerini anlamlandırmak adına *Alnı Mavide*'yi tüm okuyuculara önerir ve Büke'nin dünyasını tanımaya davet ederim.

mahaledebiyat

ŞUBAT AYI (2022) YAZAR DOSYASI NERMİN YILDIRIM

* PDF

mahaledebiyat

NİSAN AYI (2022) YAZAR DOSYASI AYFER TUNÇ

* PDF

mahaledebiyat

MART AYI (2022) YAZAR DOSYASI MEHMET EROĞLU

* PDF

Mahal Edebiyat yazar dosyalarına
mahaledebiyat.com adresi üzerinden
ulaşabilirsiniz.

Mahal Edebiyat Yayınları kuruldu!

Başvuru adresi:

mahalkitapligi@gmail.com

BURADA HERKESE MAHAL VAR!